

Nr 157.

Av herr **Starbäck**, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om lagstiftning angående ekonomiska föreningars sparkasserörelse.

Vid åtskilliga tillfällen har i riksdagen och annorstädes framhållits vådan av, att ekonomiska föreningar i Sverige tillåtas idka bankrörelse, som icke är underkastad kontroll av offentlig myndighet och vars verksamhetsområde över huvud taget icke är i lagstiftningsväg begränsat.

Sålunda framhöll redan år 1908 en kommitté med uppgift att avgiva förslag till lag om bankrörelse nödvändigheten av, att en ändring härutinnan komme till stånd, enär denna gren av ifrågavarande föreningars verksamhet visat sig medföra stora ekonomiska förluster för vederbörande såväl insättare som delägare. Sedermera har också Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen år 1911 rörande lag om bankrörelse bl. a. anfört en motivering, som uppenbart syftade till att beröva ekonomiska föreningar rätten till okontrollerad sparkasseverksamhet. Särskilt voro i sagda proposition kooperativa förbundets i skilda delar av landet öppnade sparkassa föremål för omnämnande i detta sammanhang. Bankoutskottets i ärendet avgivna utlåtande gick ut på, att inlåningsrörelse »från allmänheten» skulle få bedrivas endast av bankerna, varemot de ekonomiska föreningarna skulle tillåtas låna penningar av sina egna medlemmar. Samtidigt framhöll emellertid utskottet lämpligheten av, att även sistnämnda rörelse vore underkastad en effektiv kontroll. Och riksdagen beslöt, i enlighet med bankoutskottets hemställan, en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning, under vilka förutsättningar ekonomiska föreningar här i landet må idka inlåningsrörelse. En i anslutning till detta riksdagsbeslut tillsatt kommitté avgav den 19 februari år 1912 ett betänkande med förslag till särskilda bestämmelser om ekonomiska föreningar, som idka sparkasserörelse. Emellertid synes resultatet av nämnda kommittès arbete hittills icke hava föranlett den i förevarande avseende åsyftade lagstiftningen.

Det sålunda påtalade och ganska allmänt erkända missförhållandet kvarstår sålunda alltjämt. Härtill kommer att riskerna synas hava vuxit under årens lopp. Såsom ett belägg härför torde det här vara tillräckligt erinra, om det förhållandet, att exempelvis på kooperativa förbundets sparkassa innestående beloppet ökats från något mindre än en miljon (982,280) kronor år 1911 till över tolv miljoner (12,156,548) kronor år 1922. Det är mot bakgrunden av dylika siffror lätt att inse, vilka värden som stå på spel, därest de ekonomiska föreningarna skola tillåtas att alltjämt och obe-

hindrat fortsätta med en okontrollerad sparkasseverksamhet av här angiven art. I händelse av inträffande katastrof torde de svenska statsmakterna bli nödsakade att inskrida hjälpande till skydd för av småfolket på antytt sätt gjorda besparingar.

Med stöd av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande sådan lagstiftning beträffande ekonomiska föreningars sparkasserörelse, att de risker, som äro förenade med den nuvarande på området i fråga bedrivna verksamheten, måtte så vitt snarast möjligt undanrödjas.

Stockholm januari 1924.

Karl Starbäck.
